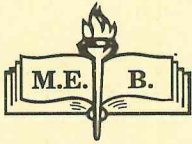

TOPLUM LİDERLERİNCE BELİRLENMESİ İÇİN REHBER

Prof. Dr. Mehmet ÖZYÜREK
Adil KOÇAK

Resimleyen : Murat SAYIN
Yayına Hazırlayan : Şaban DEDE

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma
Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Türkiye Temsilciliği

İşbirliğinde hazırlanmıştır.
ANKARA - 1996

Görme güçlüğünden etkilenmiş çocukların

TOPLUM LİDERLERİNCE BELİRLENMESİ İÇİN REHBER

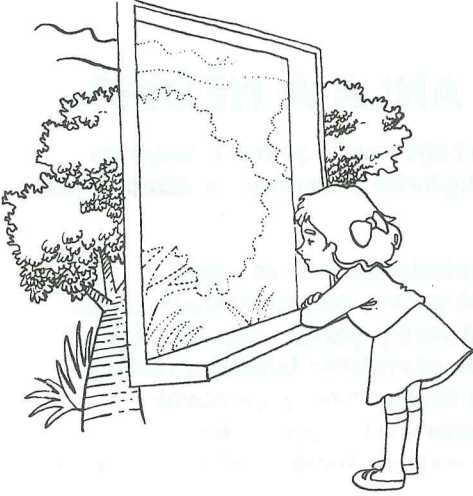
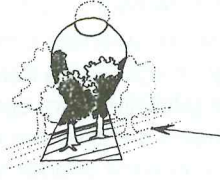
**Prof. Dr. Mehmet ÖZYÜREK
Adil KOÇAK**

**Resimleyen : Murat SAYIN
Yayına Hazırlayan : Şaban DEDE**

Görme güçlüğü olan çocuk

KİMDİR?

Görme engelli çocuk ya kördür ya da az görendir. **Kör** demek, çocuğun uzak ya da yakından hiçbir şeyi görmemesi anlamına gelmektedir. Anahtar deliğinden bakan birisi kadar görenlere de **kör** denilmektedir.

Az gören ise çocuğun çevresinde bulunan şeylerin yakınına giderek ya da gözüne getirerek kısmen farketmesi anlamına gelmektedir. Az gören bir çocuğun ne kadar gördüğü bazı örneklerle daha iyi anlaşılabilir. Az gören çocuk, kirli ya da buğulu bir camdan bakıldığında çevresinin ve çevrede bulunan nesnelerin görülebildiği kadarıyla görmektedir.

Az gören çocuk, nesnelere kesin olarak farkedememektedir. Ancak karaltı halinde gölgeler şeklinde görmektedir.

Bazı çocukların da gözleri **ışığa** çok hassastır. Uzun zaman **güneşe** baktıktan sonra hissedebileceğiniz ve görebileceğiniz şekilde görmektedir.

GÖRME GÜÇLÜĞÜNE NE YOL AÇAR?

Görme güçlüğü'nün neden olduğu sorusu anababaların ve hepimizin sormuş olduğu bir sorudur. Neden çocuğun görmediği ya da az gördüğü ilk sorulan sorulardır. Çocuğun neden göremediğini öğrenmek, tekrar aynı durumun ortaya çıkmasını önlemek için alınacak önlemler konusunda size bir fikir verebilir. Ancak çocuğun nasıl yetiştirileceği ve eğitiminde neler yapılabileceğine ışık tutmaz. Bu nedenle, aile üyeleri görme güçlüğüne yol açan nedenler üzerinde ne kadar az ve kısa süre durabilir, buna karşılık çocuklarının neleri, nasıl yaptığı üzerinde daha uzun süre durabilirlerse, çocuklarına okadar fazla yardım etmiş olurlar.

Yine de görme engeli neden mi olur? Görme engeli irsi olabilir. Soydan soya geçebilir. Ancak bu duruma çok sık olarak rastlanmamaktadır. Annenin gebeliği sırasında da görme engeli ortaya çıkabilir. Gebelik sırasında anne kızamıkçık gibi ateşli hastalıklara yakalandığında, bazı ilaçlar aldığı ve röntgen ışınlarına maruz kaldığında körlük ya da görme güçlüğü olabilir. Doğumun güç olması da, bebeğin görme engelli olmasına neden olabilir. Doğum sonrasında geçirilen ateşli hastalıklar, kazalar ve zehirlenmeler görme engeline yolaçabilir.

GÖRME GÜÇLÜĞÜNÜN ANLAMI NEDİR?

Görme yetersizliğinden etkilenme derecelerine bağlı olarak, görme güçlüğü'nün anlamı değişmektedir. Bu durumu, görme güçlüğü'nden etkilenmiş çocukların kişisel yaşantılarına dayalı bilgilerden görelim:

Örneğin, **Mustafa** doğduğundan beri renkleri farkedememekte ve uzağı görememektedir. Büyüteç aracılığıyla kısa süreli yazıları okuyabilmektedir. Büyük harflerle okunaklı yazılar yazabilmektedir. Fakat yazdığı yazıları doğrudan kendisi okuyamamaktadır. Büyük eşyaları mesela evleri, otomobilleri farkedebilmektedir. Uzaktaki görüntüler, ağaçlar, telefon ve elektrik direkleri birer gölge olarak kendisine yansımaktadır. Bu çocuk günlük yaşamını dikkati çekmeden sürdürmektedir. El topu oynamakta, resim yapmaktadır. Ancak renkleri ayırmasına arkadaşları yardım etmektedir.

Nardane ise, tek gözüyle görmektedir ve bu gözüyle uzağı çok az görmektedir. Fakat bu kız çocuğu, yine de diğer çocuklar gibi hareket etmektedir. Diğer çocuklar gibi oynayan ve zıplayan çok hareketli bir çocuktur. Çok yakından yazıları okuyabilmekte ve yazabilmektedir. Ancak, binaların çatılarını ve camilerin kubbelerini yeterince görememektedir. Arkadaşlarıyla parkta yapmış olduğu bir gezi sırasında onları çok yakından takip etmesine rağmen, parktaki diğer seslerden dolayı arkadaşlarını bulamamıştır.

Harun, görme güçlüğü olduğunu bilmemektedir. Çevresindekiler de, çocuğun böyle bir problemi olduğunu fark etmemiştir. Günün birinde bir kartopu sağ gözüne gelmiş ve o andan itibaren Harun tamamen görememistir. Bu olav sırasında çok acı

ragmen farkına varılmamıştır. Bazı çocuklar yeterli görmediklerini bile, hekimden ya da tıbbi müdahalelerden korktukları için görmediklerini gizleyebilirler.

Görme güçlüğü olan çocuğa

VE AİLESİNE NASIL YARDIM EDEBİLİRSİNİZ?

Görme güçlüğü olan çocuğa tıbbi, çevresel ve eğitsel açıdan yardım edilebilir.

Tıbbi Tedavi Hizmetleri:

* Mahallenizde ya da köyünüzde görme güçlüğü olan çocukların bulunduğunu biliyorsanız, ailesiyle konuşunuz. Çocuklarını mahalle ya da köyünüzde bulunan ana-çocuk sağlığı merkezine ya da sağlık ocağına götürmelerini söyleyiniz.

* Sağlık merkezinde, sağlık ocağında çocuğun görmesini ölçerler ve görme problemi olduğunu düşünürlerse onu göz doktoruna sevkederler.

* Görme güçlüğü ne kadar erken teşhis edilirse, çocuğa o kadar fazla yardım edilir. Görme güçlüğü erken teşhis edildiğinde görme güçlüğünün önüne geçmek ya da önlemek mümkün olabilmektedir. Örneğin erken ameliyat ya da ilaçla tedaviyle çocuğa çok fazla şey kazandırmak mümkün olabilir. Yani görmesi tam olmasa bile, daha iyi görebilir duruma gelebilir.

* Çocuğun sürekli sağlık kontrolünden geçirilmesinde yarar vardır. Çocuğun sık sık kontrol ve muayeneden geçirilmesinin, ileride ortaya çıkabilecek olası hastalıkların önlenmesine katkısı olur.

Gözlük Yardımları :

Gözlük ve lens yardımıyla çocuğun daha iyi görmesi sağlanabilmektedir. Eğer gözlük ve lens doktor tarafından verildiyse, bağlı olunan sosyal kurumlarca ödenmektedir. En çok kullanılan optik araç gözlüktür. Diğer optik yardım araçları büyüteç ve okuma cihazlarıdır. Gözlük her görme güçlüğü olan çocuğa yardım etmez, ama doktor gözlük önerirse çocuğun daha iyi görebilmesi için mutlaka gözlük alınmalıdır.

Ailenin kültürel ve mali imkanlarının yeterli olmaması, çocukların tedavi ve rehabilitasyon çalışmalarını aksatabilir. Bu durumda, çocuğun tedavisi paralı bir kurumda mümkün olacaksa, o zaman Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu Başkanlığına ve Kızılaya başvurma yolları denenebilir. Yardım için yapılacak başvurularda, görme engelli çocukla ilgili sağlık raporlarını ekleyiniz.

Görme Engelli Çocuğa ve Ailesine Çevresel Yardımlar

Bazı aileler, engelli çocuklarını diğer insanlardan saklamak isteyebilirler. Engelli çocuğa sahip olan aile, çoğu kez üzüntülüdür. Üzüntü ailede bunalıma yolaçabilir. Ana-baba ve ailedeki diğer büyükler birbirini suçlayabilir ve görme güçlüğüne kendilerinin bazı yanlış davranışlarının neden olduğunu kabul ettirmeye çalışırlar.

Sizler yapacağınız aile ziyaretleriyle, özellikle görme engelli çocukla ilgilendiğinizi söyleyerek ve çocuklarını kabul ederek, onların da çocuklarını kabul etmelerine yardım ediniz.

* Çevrenizdeki sağlık kuruluşları, sağlık ocakları, dispanserler, hastaneler, Kızılay, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu vb. gibi kurumlardan, vali, kaymakam vb., diğer resmi kuruluşlardan, askeri birlikler, fabrikalar vb. yardım isteyebilirsiniz. Bunlardan bazıları maddi yardım yapabilecekleri gibi, bazıları da taşıt aracı, çeşitli sağlık malzemesi, oyun araçları, günlük hayatta kullanılacak çeşitli araçlar ve bilgi ve teknik yardımlarda da bulunabilirler. Önemli olan, o anda duyduğunuz gereksinimi ve bunun karşılanması için gerekli olan yardımların neler olduğunu tespit etmeniz ve daha sonra çevrenizdeki kurum ve kuruluşların olanaklarını araştırmanız ve yardımla ilgili resmi ve özel işlemleri başlatmanızdır.

Görme engelli çocuğun gelişimi ve aile ortamında eğitilmesi için kullanılması gereken oyuncak, araç ve gereçleri satın almak için ailenin mali olanakları yeterli değilse, bunların çevrenizdeki kurum ve kuruluşlardan ödünç olarak sağlanması hususunda yardımcı olunuz. Eğer çevrenizde anaokulu veya çeşitli yardım kuruluşları bulunuyorsa, buralardan bazı araçlar ve oyuncaklar tarafınızdan ödünç alınarak çocuğun hizmetine sunulabilir. Zira, ailelerin bu gibi kurumlarla ilişki kurmaları birçok bakımlardan zor olmaktadır. Bu çalışmalar yapılırken sağlanacak araçların görme engelli çocuğun işitme ve dokunma duyularına hitap edecek özellikte olmasına dikkat ediniz. Çünkü çocuk bunlardan ancak sağlam kalan duyuları aracılığı ile yararlanacaktır.

Çevrenizdeki Gönüllü Kişiler Engelli Çocuğun Ailesine Nasıl Yardımcı Olabilirler?

Engelli çocuğun gelişimine ve eğitimine katkıda bulunabilecek çalışmaların gönüllü kişiler ve kuruluşlar tarafından sağlanmasına yardımcı olunuz. Aile bireylerinin bu konuya olumlu yaklaşımlarını sağlayınız. Zira bazı aileler bu iş için isteksiz olabilirler. Bazı aileler, çoğunlukla evlerine bir yabancıнын girmesine izin vermeyebilirler. Böyle bir durum varsa, köy odası, cami, okul gibi ortak kullanılan binalarda, gönüllü kişilerin engelli çocukla çalışmasını kolaylaştırınız. Bu çalışmalarda çevrenizdeki eğitimciler, gönüllü ev hanımları veya çeşitli yardım kuruluşlarının temsilcilerinden yararlanabilirsiniz. Bu gibi gönüllülere **UNICEF** tarafından hazırlanmış olan eğitim rehberlerini temin ederek, bu rehberler doğrultusunda çalışmalarını koordine ediniz. Rehberler, **UNICEF Türkiye Temsilciliği İnan Caddesi No. 35 Gaziosmanpaşa/Ankara** adresinden sağlanabilir. Çocuk okul öncesi eğitim dönemine geldiğinde, ona çeşitli hikayeler okunmasında, zaman zaman küçük seslere eşitlenmesi için, "Ünç" gibi

NASIL YARDIM EDEBİLİRSİNİZ?

Görme engellilere özgü bazı özel araç gerecin, çeşitli uzak merkezlerden aile tarafından sağlanması mümkün olamıyorsa, lideri ya da yöneticisi olduğunuz kurumun tüzel kişiliğini kullanarak, gerekli özel materyallerin resmi yollardan sağlanması konusunda yardımcı olunuz.

Bu materyalin sağlanacağı adresler rehberin ekinde verilmiştir.

Görme güçlüğü olan çocukların

SORUNLARININ ÇÖZÜMÜNDE AİLELERİN ÖRGÜTLENMESİNİN ÖNEMİNİ BİLİYOR MUSUNUZ?

Yörenizde değişik türden de olsa yeterince engelli çocuğa sahip aile varsa, bu ailelerin kendi aralarında gönüllü bir örgüt oluşturarak, çocukları ile ilgili uzun dönemli amaçların gerçekleştirilmesinde aktif rol almalarını sağlayınız.

Görme güçlüğü olan çocukların

AİLELERİNE ALT YAPI HİZMETLERİ SAĞLAMANIN ÖNEMİNİ VE FAYDASINI HİÇ DÜŞÜNDÜNÜZ MÜ?

Görme engellilerin gelişim ve eğitimini kolaylaştırmak için, çocuğun evine elektrik, su, telefon vb. gibi çağdaş uygarlık olanaklarının sağlanmasına öncelik tanınmasına yardımcı olunuz. Bu sayede ailenin ve çocuğun dış dünya ile bağlantılar kurmaları çok kolaylaşacaktır.

ÇEVRENİZDE ÇOCUKLAR İÇİN TOPLU TATİL İMKANLARI VAR MIDIR?

Yörenizdeki normal çocuklar için tatillerde kamp vb. gibi toplu tatil olanakları varsa, görme engelli çocukların da bu olanaklardan yararlanmaları için onlara yardımcı olunuz.

KIZ VE ERKEK ENGELLİ ÇOCUKLARA FARKLI DAVRANILMASI ONLARI ETKİLER Mİ?

Görme engelli çocukların özellikle çevreye çıkarılmasında ve eğitiminde, bazı aileler, kız çocuklarının aleyhine cinsiyet farkı gözetebilmektedirler. Eğer böyle bir duruma tanık olursanız, ne engelli çocuklar ne de normal çocuklarda cinsiyet ayırımının doğru olmadığını, tüm çocukların temel ihtiyaçlarının aynı olduğunu aileye hatırlatınız.

Görme güçlüğü olan çocuklarla ilgili

ÇÖZEMEDİĞİNİZ BİR SORUNLA KARŞILAŞIRSANIZ NERELERE BAŞVURACAĞINIZI BİLİYOR MUSUNUZ?

Görme engelli çocukların gelişim, eğitim ve uyumlarının kolaylaştırılması için yapacağınız çalışmalar sırasında, herhangi bir güçlükle karşılaştığınız veya tereddüte düştüğünüz takdirde, özellikle bulunduğunuz yöreye en yakın Rehberlik ve Araştırma Merkezi ile iletişim kurmalısınız. Çözüm için bu merkezler yeterli olamıyorsa, o zaman size en yakın bir körler okulu ile temasa geçmelisiniz. Ülkemizde dokuz tane görme engelliler okulu olup, bunlar Ankara'da 2, İstanbul, İzmir/Bornova, Tokat, Kahramanmaraş, Gaziantep, Niğde ve Çanakkale/Gelibolu'da bulunmaktadır. Bu da yeterli olmazsa, adresi rehberin ekinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim, Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne başvurmalısınız. Ayrıca her ilde bulunan **İl Milli Eğitim Müdürlükleri** özel eğitim bölümü ile **İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü** de bir çok alanda yararlanabileceğiniz kuruluşlardır.

Görme güçlüğü olan çocukların

GEREKLİ EĞİTİMİ ALMALARI İÇİN NELER YAPABİLİRSİNİZ?

Yörenizde bulunan görme engelli çocukların aile içindeki eğitimlerine ne gibi katkılarda bulunabileceğinizi, daha önceki bölümlerde inceledik. Şimdi ise, görme engellilerin siz toplum liderlerinden, okullardaki eğitim faaliyetlerine katılabilmek için neler beklediklerine bakalım.

Normal Eğitim Kurumları Engelli Çocukları Kolayca Kabul Ederler mi?

Başta okul öncesi eğitim veren kurumlar olmak üzere, çevrenizdeki eğitim-öğretim kurumlarının, görme engelli çocukları, gören akranlarıyla birlikte eğitmek üzere gönül rızası ile kabul etmelerine ve benimsemelerine yardımcı olunuz. Onlara özür

yaşadığınız konularında onlara güvence veriniz. Her türlü sorumluluğa ailenin de ortak olduğunu belirterek, eğitim yönetici ve elemanlarının başlangıçta gereksiz kaygıya kapılmalarını önleyiniz. Ayrıca eğitim için çok küçük yaşta ailesinden alınıp başka bölgelere gönderilmenin çocukların ruhsal ve kişilik gelişiminde çok büyük yaralar açacağını ilgililere hatırlatınız. Uygun önlemlerin alınmasını onlarla tartışınız.

NORMAL ÇOCUKLARIN AİLELERİ KENDİ ÇOCUKLARININ GÖRME ENGELLİLERLE BİRLİKTE OLMASINI İSTERLER Mİ?

Eğitim kurumlarına devam eden görme engelliler hakkında, diğer çocukların ailelelerinin de olumlu yaklaşım içerisinde olmalarına yardımcı olunuz. Onlara, körlüğün insandan insana bulaşan birşey olmadığını ve engelli çocukların diğer çocukları rahatsız etmeyeceklerini açıklayınız. Ayrıca, engelli çocukların diğer çocukların eğitimini engellemeyeceğini de belirtiniz. Kaldı ki, engelli çocukların da kamu eğitim kurumlarından yararlanmaya herkes kadar hakları olduğu da vurgulanmalıdır. Hepsinden önemlisi normal çocukların ailelerinin yardımseverlik duygularından da yararlanılarak, kendi çocuklarının gerektiğinde engelli çocuklara destek vermeleri hususunda ikna edilmeleri gerekir. Bu yaklaşım "toplum temelli rehabilitasyon" için gereklidir. Böyle bir rehabilitasyon için ilk koşul, görme engelli bireylerin toplum tarafından da kabul edilmeleridir.

Görme güçlüğü olan çocukların

EĞİTİMİNDE ÇALIŞANLARIN EĞİTİLMELERİNE KATKIDA BULUNABİLİR MİSİNİZ?

Görme engellilerin eğitiminde görev alanların konuya ısındırılmaları ve bir dereceye kadar da olsa hizmetiçi eğitim alabilmeleri için gerekli girişimlerde bulununuz. Bu konuda engelli çocuğun devam ettiği okullardaki eğitim elemanları ile daha önce yazılan maddelerin ışığında konular tartışılmalıdır. Daha sonra adresi daha önce verilmiş olan **Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim, Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü**'ne bir yazı ile başvurarak, yörenizde nasıl bir hizmetiçi eğitim gerektiğini açıklayınız ve yardım isteyiniz. Ancak hizmetiçi eğitim alacak elemanların bağlı bulunduğu okul müdürlüğünün de resmen **Özel Eğitim, Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü**'ne başvurması gerekir.

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim, Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün, görme engelli çocukların normal okullarda okul öncesi eğitime kabul edilmeleri ile ilgili bir genelgesi vardır (1987/42 No.lu Genelge). Ayrıca görme engellilerin eğitimi ile ilgili birçok husus 2916 sayılı **Özel Eğitime muhtaç Çocuklar Kanunu**'nda açıklanmaktadır.

Görme güçlüğü olan çocuklar

ÇEŞİTLİ KUTLAMA ETKİNLİKLERİNDEN NASIL YARARLANDIRILABİLİR?

Ulusça kutlamakta olduğumuz **Dünya Özürlüler Gününün (3 Aralık)** yörenizde en etkili şekilde kutlanmasına ve toplumda bu alanda genel bir bilincin oluşmasına yardımcı olunuz. Bu konuda her yıl neler yapılacağı tüm valiliklere bir genelge ile bildirilmekte olduğundan, iliniz valiliği ile daha önce temas kurmanız halinde, Özürlüler Günü kutlamaları ile ilgili olarak yörenizde nelerin yapılabileceği konusunda aydınlatıcı bilgiler edinebilirsiniz. Bu günde, çevrenizdeki özürülerin becerilerini topluma sergilemelerine özen gösteriniz.

Görme güçlüğü olan çocukların

SAĞLIKLI GELİŞİMİ İÇİN TOPLUMUN EĞİTİLMESİ DE GEREKMEZ Mİ?

Görme engelli çocuğun gündelik yaşamında, bağımsız hareketinde, kişisel özbakım becerilerini kazanmasında (yemek yeme, giyinme, soyunma, günlük vücut temizliği vb.) ve eğitilmesinde kendine güveni çok önemlidir. Bunun oluşabilmesi için, en azından yakın çevrenizdeki diğer insanların, çocuğun her işini üstlenmelerine ve gereksiz yardımlarla onu tembelleğe alıştırmalarına izin vermeyiniz. Bunu, çeşitli toplantılarda dile getirmeniz yararlı sonuç verecektir.

Görme güçlüğü olan çocukların

KOLAY HAREKET EDEBİLMELERİ İÇİN NE GİBİ ÇEVRE DÜZENLEMELERİ YAPILMALIDIR?

Görme engelli çocuğun bağımsız hareketini kolaylaştırmak ve çevresine başarı ile uyum sağlamak üzere uygun çevre düzenlemelerine ve özellikle trafiğin yaratabileceği olumsuzlukların en aza indirilmesine yardımcı olunuz. Örneğin; küçük çevrelerde kaldırımlara park eden araçlar, görme engelliler için önemli rahatsızlık kaynağıdır. Bundan başka, çeşitli amaçlar için açılan ve hiçbir koruyucu önlem alınmadan bırakılan çukurlar çok tehlikeli olabilir (özellikle kireç kuyuları gibi). Bu gibi yerlerin çevresine korkuluklar veya engeller koydurunuz. Yine başıboş gezen hayvanlar için gerekli önlemleri alınız veya aldırınız. Elbette köylerimizde trafik sorununun olmayacağı açıktır. Ancak buralarda da hayvanlarla çekilen taşıt

bazı inançların aksine son derece zararlıdır. Engelli çocukların, bağımsız olarak her türlü toplumsal etkinliğe katılmaları, engelli olmayan akranları ile iletişim kurmaları ve kaynaşmalarına yardımcı olunuz.

Görme Güçlüğü Olan Bir Çocuğun Görme Engelliler Okuluna Yerleştirilmesi İçin Başvurulacak Kurumlar :

1. Bulduğunuz ilde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Rehberlik ve Araştırma Merkezi
2. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü A blok, Beşevler/Ankara
3. Veysel Vardal İlkokulu, Sarıyer/İSTANBUL
4. Mitat Enç Ortaokulu, Teknikokullar Yenimalle/ANKARA
5. Göreneller İlkokulu ve Sanat Ortaokulu, Altındağ/ANKARA
6. Aşık Veysel İlkokulu ve Sanat Ortaokulu, Bornova/İZMİR
7. Yahya Çavuş İlkokulu, Gelibolu/ÇANAKKALE
8. Mehmet Akif Ersoy İlkokulu, TOKAT
9. Cemil Meriç İlkokulu, NIĞDE
10. Ertuğrul Gazi İlkokulu, KAHRAMANMARAŞ
11. Gap İlkokulu ve Sanat Ortaokulu, GAZİANTEP

Görme Güçlüğünden Etkilenmiş Çocukla İlgili Danışmanlık Yapabilecek Kurumlar

- * Türkiye Körler Vakfı Genel Merkezi, Fevzi Çakmak Sokak 14/3 Maltepe/Ankara
- * Altı Nokta Körler Derneği, 17. Sokak No : 63/1 Bahçelievler/Ankara
- * Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü, Beşevler/Ankara
- * Türkiye Körler Federasyonu, Rasimpaşa Mah. Halitpaşa Cad. No : 84/A Daire : 3 Kadıköy/İstanbul

Görme Güçlüğünden Etkilenmiş Çocuk İçin Eğitim Araç Gereçlerinin Sağlanabileceği Kurumlar

- * Veysel Vardal İlkokulu Müdürlüğü, Kilyos/Sarıyer - İstanbul
- * Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim, Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, A Blok Beşevler/Ankara
- * Türkiye Körler Vakfı Genel Merkezi, Fevzi Çakmak Sokak 14/3 Maltepe/Ankara
- * Milli Eğitim Bakanlığı Ders Aletleri Yapım Merkezi, Gazi Mahallesi/Ankara